

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“สทุธาณ — ทรัพย์คือศรัทธา, ความผ่องใส, ความเลื่อมใส”

สทุธาณ อ่านแบบภาษาบาลีว่า สัต - ทา - ทะ - นะ มาจากคำว่า สทุธา (ความผ่องใส) กับ คำว่า ธน (ทรัพย์, สิ่งที่น่ามาซึ่งความปลื้มใจ) รวมกันเป็น สทุธาณ แปลว่า ทรัพย์ คือ ศรัทธา ความผ่องใส ความเลื่อมใสในสิ่งที่ควรเลื่อมใส แสดงถึงความเป็นทรัพย์ที่ประเสริฐ เป็นทรัพย์ภายใน ซึ่งเป็นสภาพธรรมที่ต้งามประการหนึ่ง คือ ศรัทธา เป็นสภาพธรรมที่มีจริง เมื่อเกิดขึ้นก็ยังจิตให้ผ่องใส สภาพธรรมที่เกิดร่วมกันก็ผ่องใสด้วย เช่น ขณะที่ให้ทาน สละให้สิ่งที่เป็ประโยชน์แก่ผู้อื่น ขณะนั้นเพราะมีความผ่องใส จึงกระทำอย่างนั้นได้ หรือแม้แต่ขณะที่มีการฟังพระธรรม ก็เพราะมีศรัทธา เห็นประโยชน์ของพระธรรม จึงฟังจึงศึกษาเพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูก

ข้อความในอัฐฐสาลินี อรรถกถาพระอภิธรรมปิฎก ธรรมสังคณีปกรณ์ แสดงความเป็นจริงของศรัทธาไว้ว่า “ศรัทธา เมื่อเกิดขึ้น ย่อมข่มนิวรณ์ทั้งหลาย ย่อมทำให้กิเลสสงบ ย่อมทำให้จิตผ่องใส ย่อมทำจิตไม่ให้ขุ่นมัว”

ข้อความในพระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ทุติยสูตร แสดงความเป็นจริงของศรัทธาไว้ว่า

เทวดาทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “อะไรหนอ เป็นเพื่อนของคน”

พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสตอบว่า “ศรัทธา เป็นเพื่อนของคน”

[เป็นเพื่อนของผู้ไปสู่สวรรค์และพระนิพพาน]

ข้อความในพระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ดิกนิบาต ฐานสูตร แสดงลักษณะของผู้ที่มีศรัทธาไว้ว่า “ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ผู้มีศรัทธาเลื่อมใส ฟังรู้ได้โดยสถาน ๓, สถาน ๓ คืออะไรบ้าง คือเป็นผู้ใคร่ในการเห็นผู้มีศีลทั้งหลาย ๑ เป็นผู้ใคร่ที่จะฟังพระธรรม ๑ เป็นผู้มิใจปราศจากมลทินคือความตระหนี่อยู่ครองเรือน มีการบริจาคอันปล่อยแล้ว มีมืออันล้างแล้ว (คอยจะหยิบของให้ทาน) ยินดีในการสละ ควรแก่การขอ พอใจในการให้และการแบ่งปัน ๑ ผู้มีศรัทธาเลื่อมใส ฟังรู้ได้โดยสถาน ๓ นี้แล”

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง แสดงความเป็นจริงของสิ่งที่มีจริงตามความเป็นจริง เพราะพระองค์ทรงตรัสรู้สิ่งที่มีจริงทุกอย่างตามความเป็นจริง จึงทรงแสดงสิ่งที่มีจริงแต่ละหนึ่งอนุเคราะห์แก่กุลแก่สัตว์โลก เพื่อความเข้าใจอย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริงว่า ธรรมเป็นธรรม ไม่ใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน แม้แต่ศรัทธาด้วย ก็เป็นสภาพธรรมที่มีจริงประการหนึ่ง เป็นทรัพย์ที่ประเสริฐ

ศรัทธาเป็น**ปรมัตถธรรม** (สภาพธรรมที่มีจริง ไม่เปลี่ยนแปลงลักษณะเป็นอย่างอื่น เป็นจริงอย่างไรก็เป็นจริงอย่างนั้น) เป็นธรรมที่ดำรง เกิดร่วมกับจิตที่ดำรงทุกประเภท ศรัทธาเปรียบเหมือนสารส้มที่ทำให้น้ำใสสะอาดไม่ขุ่นมัว เพราะเหตุว่าเมื่อศรัทธาเกิดขึ้น อกุศลธรรมทั้งหลายซึ่งเปรียบเหมือนกับโคลนตมย่อมจมลงคือเกิดขึ้นไม่ได้ ศรัทธาเป็นสภาพธรรมที่ผ่องใส ไม่ขุ่นมัว เป็นไปในทาน เป็นไปในศีล เป็นไปในกรอบรมเจริญปัญญา ดังนั้น เมื่อศรัทธาเกิดขึ้น อกุศลธรรมประการต่างๆ จะเกิดร่วมด้วยไม่ได้เลย เพราะศรัทธาเป็นธรรมฝ่ายดี จะไม่เกิดร่วมกับอกุศลจิต นี่คือความเป็นจริงของธรรม ไม่มีใครเปลี่ยนแปลงได้

ชีวิตของแต่ละบุคคลที่เกิดมาในโลกนี้ เลือกเกิดไม่ได้ การที่จะเกิดเป็นบุคคลประเภทใด กล่าวคือ จะเกิดเป็นคนยากจน เข็ญใจ หรือมีทรัพย์สินเงินทอง เป็นต้น ย่อมขึ้นอยู่กับกรรมที่ได้กระทำแล้วในอดีตเป็นสำคัญ ไม่มีใครเป็นผู้จัดสรร ไม่มีใครสามารถบังคับบัญชาได้เลย

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อได้เกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว ถึงแม้ว่าจะมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไหน ก็**ไม่เป็นเครื่องกั้นของการเจริญขึ้นแห่งกุศลธรรม** สำคัญอยู่ที่ว่าจะเป็นผู้มีจิตใจโน้มไปในทางที่เป็นกุศล น้อมไปในการศึกษาพระธรรมฟังพระธรรม อบรมเจริญปัญญาหรือไม่? เพราะเหตุว่า กุศลแม้จะเล็กน้อย ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ก็มีค่า เป็นประโยชน์ แต่ถ้าเป็นอกุศลแล้ว จะไม่มีค่า จะไม่มีประโยชน์เลยแม้แต่น้อย มีแต่โทษเท่านั้น

จึงเป็นที่น่าพิจารณาว่า จนอะไรก็ได้ แต่ขออย่าได้จนศรัทธา ขณะที่ศรัทธา (ความผ่องใส, ความเลื่อมใสในกุศลธรรม) เกิดขึ้นนั้น เป็นกุศล และสภาพธรรมอื่นๆ ที่เกิดร่วมกับศรัทธา ก็เป็นกุศลด้วย คนที่มีทรัพย์สินเงินทองมากมาย แต่ไม่มีศรัทธา ไม่มีจิตใจโน้มไปในทางที่เป็นกุศล ก็เป็นผู้ยากจนอยู่นั่นเอง คือ จนศรัทธา และจนกุศลธรรมประการอื่นๆ ด้วย ในทางตรงกันข้าม ผู้ที่ขัดสนทรัพย์สินเงินทอง มีชีวิตความเป็นอยู่ไม่ค่อยจะสะดวกสบาย แต่เป็นผู้มีศรัทธา มีจิตใจโน้มไปในทางที่เป็นกุศลอยู่เสมอ บุคคลประเภทนี้ เป็นผู้ไม่ยากจน ไม่ขัดสน เนื่องจากว่าเป็นผู้มีทรัพย์ที่ประเสริฐ อันมีศรัทธาเป็นประธาน ที่ใครๆ ไม่สามารถจะลักไปได้ ไม่ก่อให้เกิดโทษ มีแต่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์อันประเสริฐนี้เท่านั้น อำนวยประโยชน์ให้ทั้งในโลกนี้ทั้งในโลกหน้า และให้ประโยชน์อย่างยิ่งด้วย

บุคคลผู้ที่มีศรัทธาเท่านั้นที่จะสามารถไปสู่สวรรค์และสามารถรู้แจ้งอริยสัจจธรรม ดับกิเลสซึ่งเป็นเครื่องเศร้าหมองของจิตตามลำดับขั้นได้ ถ้าไม่มีศรัทธาแล้ว กุศลอะไรๆ ก็ไม่สามารถจะเจริญขึ้นได้ ในชีวิตประจำวัน เพราะเหตุว่า บุคคลผู้ที่มีศรัทธา จึงมีการเจริญกุศลทุกประการ มีการคบหาสัตบุรุษ หรือกัลยาณมิตรผู้มีปัญญา มีการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม ไตร่ตรองพระธรรม อบรมเจริญปัญญา สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูก เมื่อปัญญาเจริญขึ้นไปตามลำดับก็สามารถรู้แจ้งอริยสัจจธรรม ถึงความเป็นพระอริยบุคคลได้ เพราะอาศัยศรัทธา ซึ่งเป็นทรัพย์เครื่องปลื้มใจอย่างประเสริฐ เป็นเบื้องต้นนั่นเอง ดังนั้น ศรัทธา จึงเป็นสภาพธรรมที่นำมาซึ่งประโยชน์เท่านั้น เป็นเหมือนเพื่อน ที่ดีที่ช่วยให้สำเร็จกิจประการต่างๆ ทั้งในโลกนี้ ในโลกหน้าและช่วยให้ถึงการรู้แจ้งอริยสัจจธรรมด้วย และ

ผู้ที่เข้าใจธรรม ก็ย่อมจะเข้าใจตามความเป็นจริงได้ว่า ศรัทธา เป็นธรรม ไม่ใช่เรา ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตน เป็นแต่เพียงธรรมอย่างหนึ่งที่เกิดเพราะเหตุปัจจัยเท่านั้น

การมีโอกาสได้ฟังได้ศึกษาพระธรรม มีศรัทธาเห็นประโยชน์ของการได้เข้าใจความจริงนั้น มีค่าเป็นอย่างยิ่ง เพราะทุกคนต้องละจากโลกนี้ไปด้วยกันทั้งนั้น แต่จะจากไปแบบไหน แบบไม่รู้ความจริง ซึ่งจะต้องเกิดแล้วตายอย่างไม่มีที่สิ้นสุด หรือแบบที่ได้สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไว้ เป็นที่พึ่งต่อไป ซึ่งจะขาดการฟังพระธรรมศึกษาพระธรรมเป็นปกติในชีวิตประจำวันไม่ได้เลย.

[ชมรมบ้านร่มมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร. ๐๘๕-๖๒๑๗๑๐๖]